

IV **Анализа ефеката закона**

- Одређење проблема које Нацрт закона треба да реши

Доношењем важећег Закона о финансијском лизингу („Службени гласник РС”, бр. 55/2003 и 61/2005) створена је законска основа за развој нове врсте финансијске услуге, распрострањене у развијеним земљама. Као новина на тржишту и својеврсна

конкуренција банкарском кредиту дошло је до снажне експанзије послова финансијског лизинга. Наиме, стопе раста билансне суме давалаца лизинга значајно су превазилазиле стопе раста у банкарском сектору (у 2007. години 40,7% наспрам 33,7%, у 2008. години 28,6% наспрам 13,6%). Однос билансне суме давалаца финансијског лизинга у односу на билансну суму банкарског сектора се повећавао (6,09% у 2007. години, 6,90% у 2008. години). Међутим, утицај светске економске кризе имао је снажне негативне ефекте на тржиште финансијског лизинга (снажније него на банкарски сектор и сектор осигурања). Услед негативног утицаја светске економске кризе, дошло је до негативне стопе раста у 2009. години (-9,2%, док је банкарски сектор имао раст од + 21,6%) и слабог раста у 2010. години (1,9%, банке 8,5%). Такође, дошло је и до пада билансне суме (око 11 милијарди динара у 2009. години) односно пада билансне суме давалаца финансијског лизинга у односу на билансну суму банкарског сектора се повећавао (5,15% у 2009. години и 4,84% у 2010. години).

Један од разлога смањења билансне суме је и ограничена могућност даљег улагања даваоца финансијског лизинга (смањења могућности коришћења финансијског лизинга потенцијалних корисника услед негативних утицаја кризе). Такође, стриктност појединих одредби постојећег Закона, као и непрецизност и недовољна јасност, утицали су на флексибилност даваоца лизинга и неконкурентност у односу на банке.

Такође, услед недоречености постојећег Закона и правног вакуума, уочена је лоша пракса појединих учесника на тржишту, који су под појмом оперативног лизинга или тзв. рента, фактички обављали послове финансијског лизинга, али не подлежући под одредбе Закона. На ово су указивали све чешћи приговори корисника, који су преко иницијатива путем удружења потрошача убрзали наведене измене које ће, између осталог, утицати и на бољу заштиту потрошача.

Поред наведеног, јавила се и потреба да се одредбе постојећег Закона „усагласе” са другим финансијским законима, како би се створио комплетан законски оквир који с једне стране уважава сличности финансијских услуга и учесника у финансијском сектору, док истовремено прави разлику која је својствена сваком сегменту финансијског тржишта. Имајући наведено на уму, прецизиране су, проширене и допуњене, односно додате нове одредбе које се тичу надзора над даваоцима лизинга, поступцима око оснивања, давања сагласности, органа управљања, као и спречавања прања новца.

- Циљеви који се постижу његовим доношењем

Имајући у виду проблеме које Нацрт закона треба да реши, доношењем овог закона омогућиће се већа флексибилност у пословању даваоца финансијског лизинга (нпр. укидањем обавезе да уговор о финансијском лизингу мора да буде закључен на најмање две године) и пружити нове могућности за развој тржишта (омогућавањем финансијског лизинга некретнина. Наведено ће имати позитивне ефекте на постојеће лизинг компаније (17 компанија), али ће утицати и на атрактивност тржишта финансијског лизинга и оснивање нових компанија. Такође, развој финансијског лизинга ће имати и позитиван утицај на целокупну привреду (грађевинарство и делатности повезане са грађевинарством, тржиште некретнина, производне делатности, саобраћај, транспортне услуге, поаопривреду и др) нарочито ако се има у виду да су до сада највећи корисници финансијског лизинга били правна лица (87,1%), предузетници (4,5%) и пољопривредници (1,1%) односно физичка лица (5,9%), а да су као предмет лизинга најзаступљенији била теретна возила и аутобуси (38,8%), производне машине (11,8%), пољопривредна опрема (7,4%), грађевинске машине (7,1%) и путничка возила (23,4).

Прецизирање појма и учесника у пословима финансијског лизинга, боље регулисање финансијског лизинга и развој пруденцијалних мера, повећање минималног капитала за даваоце лизинга, проширење и прецизирање казних одредаба, утицаће на бољу заштиту потрошача, односно требало би да отклоне неке неправилности које су се дешавале у пракси до сада.

Прецизирање одредаба које се тичу функционисања даваоца лизинга и њихова „усклађеност” са другим финансијским законима утицаће на већу правну сигурност, као и на већу конкурентност даваоца лизинга, што би на крају требало да води ка бољој услузи и нижим ценама како на тржишту финансијског лизинга тако и на укупно финансијско тржиште.

- Које су друге могућности за решавање проблема?

Приликом израде Нацрта закона законодавац је узео у обзир решења земаља из окружења која карактерише сличан привредно-правни оквир као и степен развоја. Такође у обзир су узети и други закони из области финансијских услуга, имајући у виду да финансијски лизинг представља финансијску услугу која је конкурентна услуга осталим финансијским услугама, па према томе и начин регулисања треба да буде сличан регулисању других финансијских услуга. Узимајући у обзир наведено, као и чињеницу да су предложене измене и допуне које су већ регулисане законом или по природи ствари треба да буду регулисане законом, није било могућности за другачије решавање проблема.

- Зашто је доношење акта најбоље за решавање проблема?

Као што је већ наведено, предложене измене се односе на материју која је већ регулисана законом, тако да није било могућности за решавање проблема на други начин.

- На кога ће и како највероватније утицати решења у Закону?

Нацрт закона ће имати позитиван утицај на пословање како даваоца лизинга, тако и на пословање примаоца лизинга, а самим тим и привреде у целини. Позитиван утицај се очекује пре свега, у стварању услова за стабилније и сигурније пословање даваоца лизинга, као и могућност развијања нових услуга и тржишта (финансијски лизинг некретнина) што ће имати позитиван утицај на привреду у целини, а нарочито за грађевинску оперативу.

- Који су трошкови које ће примена закона изазвати грађанима и привреди посебно малим и средњим предузећима

Примена овог акта неће изазвати ни грађанима ни привреди издвајање додатних трошкова.

- Да ли доношење закона стимулише појаву нових привредних субјеката на тржишту и тржишну конкуренцију?

Предложени Нацрт закона се односи како на постојеће учеснике на тржишту финансијског лизинга, тако и на појаву евентуално нових учесника (због проширења могућности пошто предмет финансијског лизинга сада може да буде и некретнине).